

Ensihoitopalvelualan opintopäivät

Kaija Ojanperä

Työympäristöasiantuntija

Tehy ry





"Ambulanssikuskia puukolla hakannut mies on tuomittu syyntakeettomana. Varsinais-Suomen käräjäoikeus totesi 45-vuotiaan puukottajan syylliseksi murhan yritykseen ja törkeään pahoinpitelyn yritykseen. Tästä Mielentilaselvityksen mukaan mies on mielisairas. Tästä syystä tuomioistuim ei määrännyt hänelle rangaistusta. Vankilan sijaan puukottaja passitettiin pakkohoitoon Niuvaniemen sairaalaan määräämättömäksi ajaksi."

STT

Väkivallan uhka ensihoidossa lisääntynyt – Yle: Ensihoitajille ja palomiehille luodinkestävä kypärät ja suojaliivit

UUTINEN 13.02.2018

Ensihoitajat: Töistä on päästävä ehjänä kotiin

Lahesta 6.4.2017

Väkivallan uhka on arkea ensihoitajille

Kotimaa 12.08.2017 12:41

Ensihoitajien kohtaama seksuaalinen häirintä yleistä





Tutkittua tietoa

- Tehyn järjestötutkimus
 - 30 % on kokenut väkivaltaa
 - 20 % on kokenut väkivallalla uhkailua
 - 10 % on kokenut seksuaalista häirintää
- Ensihoitoalan Liitto
 - Yli 90 % kokenut uhka- ja väkivaltatilanteen
 - Joka neljäs joutunut väkivallan kohteeksi
- Työpaikka kiusaaminen yleistynyt ensihoidossa
 - Kiire
- Tehyn selvitys seksuaalisesta häirinnästä
- Työterveyslaitos
 - 30 % unihäiriöitä väh kolmena yönä viikossa



Faktaa

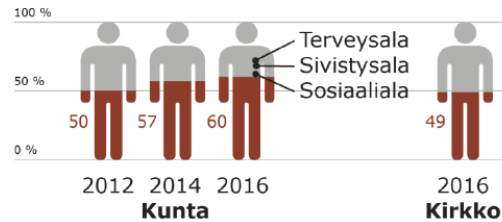
- Työolotutkimusten mukaan Sosiaali- ja terveystieteiden henkilöstö kaikista kuormittuneimpia
- Toisaalta työ koetaan merkityksellisenä
- Voimavarana työn imu ja innostus



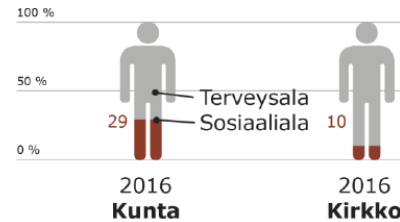
Kuntatyön kuormitus on kasvanut



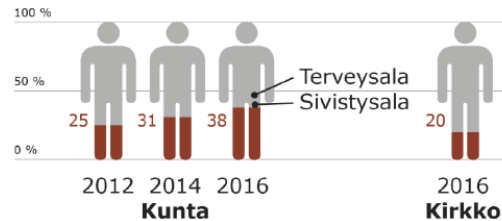
Työ on henkisesti raskasta:



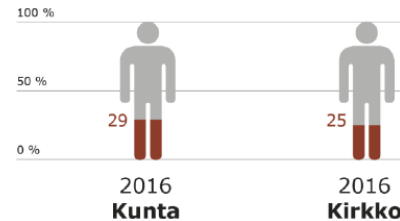
Väkivalta tai sen uhka asiakkaan taholta:



Aika ei riitä töiden tekemiseen:



Epäasiallinen kohtelu työyhteisössä:



Lähde: Keva, Julkisen alan työhyvinvointi 2016



Työturvallisuuslaki (738/2002)



Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi (10 §)

- Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät
- Jos niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle.
- Työntekijöille annettava opetus ja ohjaus (14 §)
- Henkilönsuojainten, apuvälineiden ja muiden laitteiden varaaminen käyttöön (15 §)

Haittojen ja vaarojen arviointi





Huomioita alan työtaturmista

- Pääasiallisia syitä; liukastumiset, asiakasväkivalta, käsin tehtävät siirrot
- Tarve ennaltaehkäisevälle työsuojelulle kasvaa
 - Siirtoergonomia, siirtoapuvälineet, henkilöstömitoitus
- Alan opiskelijoiden tapaturmat kasvussa
- Huomio ikääntyneisiin!
 - -> , yli 60 v. työntekijät (enemmän vakavia työtaturmia ja pitkiä työkyvyttömyysjaksoja)

Väkivallan uhka (27 §)

- Työssä, johon liittyy **ilmeinen väkivallan uhka**, työ ja työolosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhka ja **väkivaltilanteet ehkäistään** mahdollisuuksien mukaan ennakolta.
 - Ensihoitoala on väkivalta-altis toimiala (Työsuojeluhallinto 2013)
- Työpaikalla on oltava väkivallan torjumiseen tai rajoittamiseen tarvittavat asianmukaiset **turvallisuusjärjestelyt** tai -laitteet sekä mahdollisuus avun hälyttämiseen.
- Työnantajan on laadittava **menettelytapaohjeet**

Menettelytapaohjeet

- Ennakolta kiinnitetään huomiota uhkaavien tilanteiden hallintaan ja toimintatapoihin, joilla väkivaltilanteen vaikutukset työntekijän turvallisuuteen voidaan torjua tai rajoittaa.
- Ohjeet tulisi laatia yhteistyössä työntekijöiden kanssa
- Tarvittaessa on tarkistettava turvallisuusjärjestelyjen ja -laitteiden toimivuus
- Menettelytavat ja vastuut väkivaltilanteen sattuessa
 - miten järjestetään välitön ensiapu uhrille ja toimittaminen hoitoon
 - tapaturmailmoituksen tekemisestä
 - ilmoituksen tekemisestä poliisille ja tarvittaessa työsuojeluviranomaiselle
 - miten organisoidaan jälkihoito



Väkivaltatilanteiden raportointi

- Jokaisesta uhka- ja väkivaltatilanteesta on ilmoitettava työpaikan esimiehelle ja erikseen sovittavalla tavalla työsuojeluhenkilöstölle, työterveyshuoltoon sekä turvallisuudesta vastaaville.
- Työnantajan tulee seurata väkivalta- ja uhkatilanteiden esiintymistä työpaikalla.
- Työpaikalle tulee järjestää väkivaltatilanteiden kirjallinen seuranta.
- Työnantajan on annettava ohjeet, mitkä sattuneista tilanteista ja mitä tietoja kirjataan.
- Seurannan perusteella saadaan kokonaiskuva ongelmasta ja sen avulla voidaan kohdentaa turvatoimia ja lisätä niitä tarvittaessa



Ilmoittaminen viranomaiselle

- Vakavasta väkivaltatilanteesta, kuten aseellisesta ryöstöstä tai pahoinpitelystä, olisi ilmoitettava poliisille.
- Työnantajan on ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta, jonka johdosta on tehtävä poliisitutkinta.
- Vammoista tehdään tapaturmailmoitus työnantajalle
- Huom! Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015); Henkinen järkytysreaktio työtapaturman seurauksena (35 §)
 - Vahingoittuneelle korvataan työtapaturman seurauksena henkinen järkytysreaktio
 - ”akuutti stressireaktio, joka seuraa reaktiona sellaiseen poikkeuksellista fyysistä tai henkistä rasitusta aiheuttavaan tapahtumaan, johon liittyy vakava turvallisuuden tai fyysisen koskemattomuuden menetys tai menettämisen uhka”



Syytevalta pahoinpitelyssä

- Normaalimuotoinen ja törkeä pahoinpitely ovat aina virallisen syytteen alaisia rikoksia eli virallisen syyttäjän tulee nostaa syyte
- Lieväkin pahoinpitely on virallisen syytteen alainen rikos, jos se kohdistuu työtehtävää suorittavaan henkilöön, kun rikoksentekijä ei kuulu työpaikan henkilöstöön



Jälkipuinti

- Henkiset vammat eivät aina ilmene heti vaan saattavat tulla myöhemmin, ja ne voivat olla hoitamattomina pitkäaikaisia
- Luodaan jälkipuinti- ja hoitojärjestelmä väkivallan kohteeksi joutuneille tai vakavassa uhkatilanteessa olleille ryhmille tai työntekijöille.
- Jälkipuinti olisi aloitettava enintään 1-2 vuorokauden kuluttua tapahtuneesta.
- Apuna jälkipuinnissa ja -hoidossa voidaan käyttää työterveyshuoltoa ja muita asiantuntijoita



Terveystarkastukset

- Erityinen väkivallan uhka työssä voivat aiheuttaa erityistä sairastumisen vaaraa
- Työnantajan on arvioitava terveystarkastusten tarpeellisuutta ja määräaikaaisuutta, jos työhön liittyy erityinen väkivallan uhka.
- Alkutarkastuksessa kiinnitetään huomiota siihen, että henkilö on ominaisuuksiltaan sopiva työhön.
- Määräaikaistarkastuksia tehdään yleensä 1-3 vuoden välein, ja ne voidaan tehdä kyselynä tai haastatteluna.
- Valtioneuvoston asetuksessa terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä (1485/2001) säädetään terveystarkastuksista.



Häirintä

- Työturvallisuuslaki
 - Häirinnän kieltö §18
 - Työnantajan puuttumisvelvoite §28
- Työyhteisöön sopimatonta, hyvän tavan vastaista käyttäytymistä
 - Vrt. vastuuton työkäyttäytyminen
- Useimmiten järjestelmällistä ja jatkuvaa tai usein toistuvaa, toista alistavaa toimintaa
- Näyttäytyy sanoin, teoin tai asentein
- Poikkeaa vastuuttomasta työkäyttäytymisestä
- Kiusaamista esiintyy selvästi enemmän työpaikoilla, joilla kiire aiheuttaa räsitusä, työn organisointi on puutteellista ja ongelmista ei keskustella



Kiitos!

